

ЕКОНОМІСТ

Газета Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана
№ 12–14 (1346–1348) e-mail: EKONOMIST_1972@ukr.net Травень 2011 р.

Свято

● Свято

● Незабутнє

● Офіціоз

● Актуально

● До 105-річчя

● Конференція

● Готуємо
майбутнє

● Це круто

● Точка зору

● Ювілеї

● 22 травня —

День пам'яті

Великого Кобзаря

Дорогі ветерани, учасники Великої Вітчизняної війни зі 66-ю річницею Великої Перемоги!

Від щирого серця вітаємо вас зі святом доблесті та героїзму, святом великого подвигу патріотів - Днем Перемоги!

Цей день назавжди залишиться взірцем національного тріумфу, символом героїчного минулого, величі духу. Стійкість, мужність, самовідданість старшого покоління на полях битв і на трудовому фронті в ім'я перемоги - істинний приклад патріотизму для нащадків.

9 Травня для нашої нації - це печаль і радість. За чотири роки війни українці заплатили за свою свободу, за право жити на своїй землі мільйонами людських життів. Це нестерпно висока плата за свободу. Але це те єдине що могли зробити сучасники задля майбутнього. Сьогодні ми низько схиляємо голови перед світлою пам'яттю тих, хто нехтуючи смертю, зупинив фашистську навалу ціною власного життя. Складаємо глибоку шану тим, хто виборював перемогу в жорстоких боях і самовіддано трудився в тилу. Адже це вони своїми руками підняли з попелу щент зруйновані міста й села, заводи й фабрики, відродили майже знищену країну.

Пам'ять про це невідвладна часу. Так було і буде завжди - і через десять років, і через сто. Нехай 9 Травня служитиме нагадуванням - немає більшої цінності, ніж радість життя на вільній землі!

Вічна слава переможцям! Нехай мир і злагода вічно живуть поряд з нами!

Рада ветеранів Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

Дискутуємо по-економічному

Наукова і науково-технічна діяльність у вищих навчальних закладах є невід'ємною складовою освітньої діяльності і здійснюється з метою інтеграції наукової, навчальної і виробничої діяльності в системі вищої освіти. Організація науково-дослідної роботи студентів спрямована на формування креативної особистості та підготовку фахівців високої кваліфікації. Завданням студентської науки є пошук обдарованої молоді, здатної генерувати наукові ідеї; забезпечення спадковості наукових шкіл; формування внутрішніх та міжвузівських комунікативних наукових зв'язків; розширення світогляду молоді людини; забезпечення іміджу та високого наукового рейтингу вузу. Ці завдання повністю реалізуються у Науковому

студентському товаристві, яке стало невід'ємною складовою в зростанні Університету.

Старт нової діяльності Молодіжного клубу відбувся на початку 2011 року. Сформована нова команда ініціативних людей, які прагнуть до активного та цікавого розвитку. Й вже є перші результати діяльності МолКЕД. А саме, 13 квітня 2011 року відбувся круглий стіл "Студентська наукова діяльність: формування креативної особистості в стратегії розвитку Університету". Тематика наукового заходу виходила з мети круглого столу - отримати особисто від студентів відповідь на питання, що саме вони хочуть бачити в діяльності Молодіжного клубу й Наукового студентського товариства загалом. З доповідями виступили: керівник Молодіжного клубу, Володимир Фридель (аспірант кафедри Банківської справи КНЕУ) на тему: "Молодіжний клуб економічних дискусій як осередок наукової роботи студентів в Університеті"; Дмитро Пінчук (студент КЕФ), доповідь: "Проблемні питання організації студентської наукової роботи", Тетяна Винниченко (студентка ЮФ), доповідь: "Перспективи розвитку студентської науки в Київському національному економічному університеті ім. Вадима Гетьмана". До дискусії долучилось чимало студентів, а також викладачів КНЕУ. Найбільш жваво дискутували стосовно проблем мотивації студента; відсутності чіткої та затвердженої програми пільг для студентів, які активно займаються науковою діяльністю; відсутності подальшого застосування наукових робіт студентів. За підсумками роботи круглого столу сформовано ряд рекомендацій, що будуть спрямовані на вирішення проблем, пов'язаних із розвитком студентської наукової діяльності в КНЕУ.

Молодіжний клуб економічних дискусій дає можливість не тільки брати участь у численних наукових заходах, а й навчитися грамотно формулювати наукову думку, успішно виступати перед аудиторією, правильно характеризувати науковий матеріал. Не менш вагомим є знайомство з однодумцями в інших вузах та практичними фахівцями. Команда клубу з перспективою дивиться у майбутнє, і вже заплановано чимало нових наукових заходів, які знайдуть свою зацікавлену аудиторію. Ми відкриті для всіх активних!

Володимир Фридель,
керівник Молодіжного клубу економічних дискусій КНЕУ

Молодіжний клуб економічних дискусій було засновано 24 листопада 2005 року в Київському національному економічному університеті в рамках реалізації однойменного проекту за підтримки Міжнародної молодіжної палати, Ради молодих підприємців та Наукового студентського товариства КНЕУ. Впродовж наступних років Молодіжним клубом економічних дискусій (МолКЕД) було проведено ряд круглих столів та наукових семінарів, згодом проект був призупинений.

Сьогодні Молодіжний клуб економічних дискусій діє на базі НСТ КНЕУ й успішно набирає обертів в науковому пошуку студентів. В університеті діє чимало студентських самоврядних організацій, які вдало виконують покладені на них функції. Водночас учасники МолКЕД впевнені, що й серед їхньої команди знайдеться місце для зацікавлених студентів. Насамперед клуб економічних дискусій дає можливість студентам брати участь в круглих столах на економічні теми із залученням фахівців-практиків; в проектах, грантах, конкурсах, конференціях з актуальних соціально-економічних питань; здійснювати міжвузівські обговорення сучасних економічних проблем; спілкуватися з відомими бізнесменами та успішними людьми.

Незабутнє

Земний уклін борцям за мир і свободу

ТИТАРЕНКО Яків Аврамович
Професор кафедри політичної історії.
У роки війни: помічник начальника штабу полку з розвідки.
Нагороджений: орденами «За мужество», «Отечественной войны II ст.», 2-ма орденами «Красной звезды», та 21 медаллю. Учасник Параду Перемоги у Москві 24 червня 1945 року.

Президія урочистих зборів, присвячених 66-й річниці Великої Перемоги

ОГОРОДНИК Сава Якович
Професор кафедри фінансів. Заслужений економіст України.
Молодший лейтенант у відставці.
У роки війни: завідувач діловодства штабу танкового полку.
Нагороджений: орденами «Отечественной войны I ст.», «Красной звезды», «Знак Почета» та 18 медалями.

Звернення до ветеранів

Ділити досить
В вільній Україні
Тих, хто живий
Остався ще з війни.
Для них одних,
Повірте, треба нині
Життя спокійного
І тишини.
Той нескінченний
Чорний смерч воєнний
Вони здолали
В праведних боях.
Збороли і дощі,
Мороз шалений.
Забувши і про сон,

Забувши і про страх.
"За Сталіна"
Одні ішли свідомо.
То що ж тепер
Засуджувати їх!
"За Україну"
Інші йшли із дому,
То ж в чім, скажіть,
Тепер провина тих?
Бездумна вража
Куля їх косила.
Та вистояли
І перемогли.
Як переможців
Їх сім'я зустріла.
І вшанувала
Тих, хто полягли.

Тепер усі ми
У одній країні.
То ж годі нам
Її чомусь ділити.
Лишаймось вірні
Нашій Батьківщині,
Бо як же нам
Надалі усім жити!
Потисніть руки
В дружбі, ветерани,
Бо Україна в нас
На вік одна.
І цим вшануймо
Незагойні рани,
Які полишила
В душі війна.
Нам Бог послав

Свободу в Україні,
Аби пишались
Нею ми могли.
Вона нам рідна
Стала врешті нині.
Адже у бій
За неї всі пішли.
Землекпопконно
І святопопконно
Звертаюся, ветерани,
Я до вас.
Ми - українці,
Браття ріднокровні.
Для нас настав
Цей довгожданий час.

М.Й. Хорунжий,
професор кафедри ФЕАПК

ЖДАНОВИЧ Анатолій Домінікович
Керівник відділу організаційного забезпечення навчального процесу. Полковник у відставці.
У роки війни: пілот-винищувач. Нагороджений: 2-орденами «Красной звезды», орденами «Отечественной войны II ст.», «За службу Родине III ст» та іншими нагородами.

БАБАЄВА Олександра Капітонівна
Кандидат економічних наук, доцент. Працювала викладачем політичної економії.
У роки війни: санінструктор, медсестра. Нагороджена: орденами «Отечественной войны II ст.», «За мужество», та 15 медалями.

БУРАК Михайло Васильович
Працював методистом підготовчих курсів. Полковник у відставці.
У роки війни: командир протитанкової артилерії. Нагороджений орденами «Красного знамени», «Красной звезды», 3-орденами «Отечественной войны I ст» та іншими нагородами.

ГРИГОРЬЄВ Анатолій Микитович
Професор, колишній завідувач кафедри РПС. Капітан у відставці.
У роки війни: начальник штабу артилерійського дивізіону. Нагороджений орденом «Отечественной войны I-II ст» та медалями «За оборону Москви», «За освобождения Праги», «За взятие Берлина» та іншими нагородами.

Час кардинальних змін в організації навчального процесу настав

Наприкінці квітня, у контексті підсумків науково-методичної конференції "Наукова складова навчального процесу та інноваційні технології його розвитку", заслухавши доповідь проректора з науково-педагогічної роботи А.М. Колота, Вчена рада КНЕУ імені Вадима Гетьмана відзначила, що до основних завдань університету на сучасному етапі його розвитку належить розроблення і впровадження у навчальний процес досягнень фундаментальних і прикладних досліджень, посилення наукової компоненти змісту освіти, впровадження інноваційних технологій у навчальний процес.

Потреба підвищення фундаментальності, наукомісткості змісту освіти вимагає від викладачів нових підходів до складання програм навчальних дисциплін, методичного забезпечення навчального процесу, підготовки нових підручників, що містять сучасні досягнення науки та виробничої практики.

Згідно з цим було винесено ухвалу:

1. Відзначити високий науково-методичний та організаційний рівень конференції науково-педагогічних працівників університету "Наукова складова навчального процесу та інноваційні технології його розвитку".

2. Видати науково-методичний збірник матеріалів конференції та ознайомити з ним членів кафедр та учасників конференції.

3. Забідувачам кафедр:

3.1. Організувати ретельний аналіз робочих навчальних програм дисциплін, що закріплені

за кафедрою, на предмет їх відповідності сучасному рівню науки, передбачити системність опанування знань студентами, розуміння ними зв'язків між елементами теоретичних та фахових знань.

3.2. Переглянути та оновити паспорти дисциплін, передбачити впровадження інноваційних навчальних технологій по кожній з тем лекційних, семінарських і практичних занять, врахувати досвід кафедр, які презентували свої здобутки на науково-методичній конференції.

3.3. Передбачити широке використання у навчальному процесі та підготовці до семінарських і практичних занять новітньої монографічної літератури, інших наукових видань вітчизняних та зарубіжних авторів.

3.4. Розробити план підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників кафедри на 2011/2012 та 2012/2013 навчальні роки, звернувши особливу увагу на таку форму підвищення кваліфікації як стажування, що має здійснюватися у вищих навчальних закладах IV рівня акредитації, які мають статус національного або дослідницького; провідних компаній, підприємств, наукових закладах НАН України, науково-дослідних інститутах, у тому числі за кордоном.

Проекти планів підвищення кваліфікації розглянути на засіданнях Вчених рад факультетів та подати на затвердження.

До уваги читачів, "Економіст" представляє доповідь проректора з науково-педагогічної роботи, професора А.М. Колота.

Шановні члени Вченої ради!

Цьогорічна науково-методична конференція була присвячена такій актуальній темі, як наукова складова навчального процесу та інноваційні технології її розвитку.

Винесення на Вчену раду питань, що розглядаються, - це не тільки і не стільки підведення підсумків конференції, як можливість ще і ще раз привернути увагу членів Вченої ради, від яких значною мірою залежить виконання місії університету, до тих завдань, що постають перед нами і задля виконання яких маємо об'єднати свої зусилля та надати нової динаміки розвитку науково-освітньої діяльності.

Переконаний у тому, що винесення на обговорення конференції проблематики наукового забезпечення розвитку освіти, імплементації результатів наукових досліджень у навчальний процес було і актуальним, і своєчасним, і необхідним освітньо-педагогічним заходом. Можна назвати принаймні три основні причини, які актуалізують цю проблематику на нинішньому етапі.

Перша - це надання університету статусу дослідницького, а це означає, що наш навчальний заклад має бути одночасно провідною і освітньою, і науковою, інноваційною установою у самому широкому розумінні цих понять. Новий статус - це нові завдання, нова відповідальність, нові вимоги та розширення можливостей.

Друга причина була пов'язана з тим, що, маючи певні здобутки, досягнення у цій царині, все ж визнаємо, що наукова складова ще не стала на практиці домінуючою компонентою освітньої діяльності, не відбулося належного, адекватного вимогам сьогодення поєднання наукового знання і процесу освіти.

Третя причина. Вона пов'язана з тим, що провідні навчальні заклади усього світу знаходяться у пошуку шляхів модернізації, шляхів набуття конкурентних переваг та повноцінного виконання своєї місії.

Отож і ми знаходимося у пошуку, і проведені конференції, як кафедральні, так і загально-університетська, розглядалися у контексті підвищення конкурентноспроможності та задіяння нових резервів, нових можливостей і не в останню чергу завдяки якісно новому рівню наукової складової освітньої діяльності.

Наведу декілька даних, які демонструють участь професорсько-викладацького складу у конференції, а точніше у конференціях, оскільки проведення загальноуніверситетської конференції передували кафедральні. Маю засвідчити, що конференції відбулися на усіх кафедрах університету за участі абсолютної більшості членів кафедр.

У роботі загальноуніверситетської конференції взяла участь 521 викладач або 38% від штатної чисельності. Цілий ряд кафедр проявили особливу активність. Незважаючи на те, що ми не переривали навчальний процес, більша половина викладачів були учасниками конференції від таких кафедр, як:

- політичної економії (обох кафедр);
- регіональної економіки;
- політології та соціології;
- правового регулювання економіки;
- теорії та історії держави і права;
- міжнародної торгівлі;
- європейської інтеграції;
- іноземних мов факультету міжнародної економіки та менеджменту;

- фінансових ринків;
- страхування;
- менеджменту банківської діяльності;
- банківських інвестицій;
- обліку підприємницької діяльності;
- аудиту;
- економіки агропромислових формувань;
- обліку, аналізу та аудиту АПК.

Ще один показник не менш важливий (скоріше більш значимий) - це кількість і частка викладачів, які виявили бажання поділитися своїми здобутками та подали тези своїх виступів на конференції.

Таких викладачів 495 або 36%. Тут у лідерах такі кафедри, як:

- історії та теорії господарства;
- регіональної економіки;
- інформатики;
- теорії та історії держави і права;
- педагогіки та психології;
- міжнародної економіки;
- європейської інтеграції;
- іноземних мов факультету міжнародної економіки та менеджменту;
- німецької мови;
- української мови та літератури;
- фінансових ринків;
- іноземних мов фінансово-економічного факультету.

Слід звернути увагу на низьку активність як у плані присутності на конференції, так і щодо подання тез цілого ряду кафедр університету. Це наглядно демонструють ті данні, що представлені на слайдах (кожен уже встиг себе побачити на фоні загальноуніверситетських показників).

Ще одна невітніша інформація - низька активність наших асистентів у роботі конференції. Із 291 асистента у роботі конференції взяла участь 62 або 21% (це в умовах, коли середній показник присутності склав майже 40%).

Невже вони у нас настільки талановиті, що у них немає потреби послуhati своїх старших колег та набути нових знань, досвіду?

Судячи з якості проведення семінарських та практичних занять, з умінь оцінити поточну роботу студентів, цього не скажеш. До того ж хочу звернути увагу на те, що немала частка наших асистентів не захищаються і шість, і сім, і більше років, перебуваючи на цій посаді. Чи не варто нам взяти на озброєння досвід наших зарубіжних колег та й багатьох вітчизняних вищих навчальних закладів, які ввели обмеження щодо перебування на посаді асистента без захисту дисертації та отримання наукового ступеню.

Які висновки маємо зробити, що маємо винести з роботи конференції, з тих виступів, що прозвучали та матеріалів, що подані до збірника.

1. За останній час кафедрами проведена кропітка, плідна робота щодо розроблення та впровадження у навчальний процес досягнень фундаментальних і прикладних досліджень, підвищення наукової компоненти змісту знань, впровадження інноваційних технологій в навчальний процес.

2. Ректорат, Вчена рада, кафедри університету не помилилися, коли шість років тому, приступаючи до впровадження Болонських ініціатив, визначили як магістральні напрями нашої діяльності:

- 1) фундаменталізацію, наукомісткість економічної і юридичної освіти, яка має суттєво підвищити її якість;
- 2) випереджальний характер всієї системи освіти;

3) індивідуалізацію навчальної діяльності, складовою якої є, зокрема, розширення варіативної компоненти.

Незважаючи на намагання Міністерства скоротити частку циклу фундаментальних дисциплін ми цього не зробили. Провівши певну реструктуризацію нашого галузевого стандарту, ми зберегли всі наші фундаментальні дисципліни і через навчальні програми спромоглися спільними зусиллями посилити наукомісткість усіх дисциплін навчального плану.

У виступах та матеріалах конференції домінувала думка, що саме фундаментальна наукомістка освіта дає змогу підготувати соціально захищеного, конкурентоздатного фахівця з високим рівнем інтелектуального, творчого потенціалу, наукової культури мислення і діяльності.

Фундаменталізація, наукомісткість - це не щось абстрактне, "зовнішнє задане" - це закладений у навчальний план і навчальні програми науковий, методологічний рівень змісту кожної дисципліни, а на виході - це компетенції з високим рівнем наукового мислення.

Науковим є мислення, що має сформувати:

- сучасну парадигму розуміння першоджерел та закономірностей суспільного розвитку;
- системне бачення структури, змісту економічної системи та механізмів її функціонування;

- систему знань, які пояснюють природу соціально-економічного розвитку;
- здатність виокремлення домінуючих тенденцій економічного розвитку; усвідомлення першопричин та природи процесів, що знаходяться за кадром і обумовлюють нестійку соціально-економічну динаміку.

Фундаменталізація, як справедливо зазначив на конференції професор Данюк В.М., не зводиться до збільшення годин на вивчення навчальних дисциплін того чи іншого циклу. Йдеться про досягнення принципово нових цілей вищої освіти. Завданням фундаментальної університетської освіти є створення умов для виховання та формування сучасного науково-мислення, внутрішньої потреби у саморозвитку, самоосвіті упродовж життя людини.

Університетська освіта може вважатися фундаментальною, якщо вона продукує не вузькоспеціалізовані, а системні, методологічно важливі, інваріативні, "довгоживучі" знання, які сприяють інтелектуальному розвитку особистості, її адаптації до швидко змінюваних технологічних і соціально-економічних умов.

Фундаментальні наукомісткі знання - це системоутворюючі, цілісні, глибинні, змістовні, методологічно значимі уявлення про навколишній світ, закономірності його функціонування та розвитку. Без таких знань неможливо гармонізувати відносини людини з природою, забезпечити високу загальну культуру та інтелектуальний розвиток особистостей і суспільства в цілому.

Фундаменталізація освіти може досягатися шляхом запровадження комплексу заходів, складовими яких є:

1. Зміна співвідношення між прагматичною та загальнокультурною, загальнонауковою складовими освіти. При цьому пріоритетними є формування у майбутніх фахівців наукових засад системного мислення, загальної культури молоді людини.
2. Зміна змісту дисциплін, які опановуються.

При цьому основну увагу слід зосереджувати на вивченні фундаментальних законів розвитку природи та суспільства, формуванні цілісних уявлень про глобальний світ, його проблеми та шляхи їх вирішення.

3. Забезпечення пріоритетності інформаційних, інтелектуальних, науково-природничих компонент в системі освіти людей, які житимуть і працюватимуть в інформаційному суспільстві, формуватимуть економіку знань, набуватимуть конкурентних переваг.

Реалії сьогодення незаперечно вказують на те, що вищі навчальні заклади на всіх континентах все більше уваги приділяють фундаменталізації навчального процесу. Навіть американська освіта, якій притаманні прагматичні, орієнтація на отримання передусім фахових компетенцій, все більше уваги приділяє інтелектуалізації освіти, вихованню у майбутніх фахівців умінь самонавчатися і самовдосконалюватися, щоб за будь-яких обставин фахівець не залишився на узбіччі життя.

Наш колектив має величезний потенціал, має певні незаперечні конкурентні переваги, прирощення здобутків, і це наглядно було продемонстровано на конференції представниками усіх факультетів університету.

Але очевидно є й потреба подальшої розбудови теоретико-методологічного фундаменту загально-наукової і науково-прикладної підготовки майбутніх економістів та впровадження сучасних технологій навчання. Як і дотепер, одним з основних завдань залишається насичення навчального процесу новітніми знаннями, новітніми навчальними технологіями. І це насичення стосується як дисциплін, що традиційно вважалися фундаментальними (природничо-науковими), так і дисциплін суто фахового спрямування.

Хочу привернути увагу присутніх до ряду передумов наукомісткості освіти або, що їй має передувати, і від кого (чого) вона залежить:

1. Ефективність, рівень фундаменталізації навчання студентів знаходиться у прямій залежності від рівня професійної компетентності науково-педагогічного складу, основу якої (компетентності) складає їх методологічна, інтелектуальна, креативна, інформаційна культура, рівень сучасного економічного мислення. Сформувати сучасні компетенції та сучасне економічне мислення неможливо без активної участі абсолютної кількості викладачів у наукових дослідженнях, у підготовці законодавчих актів, розробці національних та регіональних програм соціально-економічного розвитку, виконанні господаровірних робіт на замовлення бізнесових структур.

Неабиякого значення набуває стажування викладачів університету у провідних компаніях, органах державного управління. При цьому звільнення стажистів від педнавантаження має носити не формальний, а реальний характер;

2. Ефективність фундаменталізації, наукомісткості освіти знаходиться і в безпосередній залежності від рівня культури, мотивації, креативної налаштованості, неінфантильності тих, хто навчається.

Що зробити для того, щоб очі наших студентів "горіли", щоб їм було цікаво на заняттях, над чим маємо працювати і дуже плідно працювати. Необхідно запроваджувати саме ті технології навчання, які активізують навчально-пізнавальну діяльність.

День інноваційної освіти в Центрі магістерської підготовки

Заступник директора ЦМП доцент Кулага І.В. відкриває EID

Наприкінці квітня в Центрі магістерської підготовки КНЕУ відбувся Education innovation day (EID) "Сучасні навчальні методики і технології у бізнес-освіті". В роботі EID брали участь 50 викладачів - представників 24 кафедр нашого університету.

В рамках EID було проведено майстер-класи: "Практика використання тренінгових технологій" викладачів-інноваторів: доцента кафедри стратегії підприємств Баницькова П.Г. та доцента кафедри менеджменту Вакуленко А.В. Засідання круглого столу було відкрито доповіддю професора кафедри міжнародного менеджменту, керівника магістерської програми "Бізнес-адміністрування" Панченка Є.Г.: "Сучасні підходи до оцінювання тренінгового навчання". Розглянуті питання викликали значний інтерес та широко обговорювалися під час засідання круглого столу, що дало можливість викладачам обмінятися своїми думками, знаннями, поділитися досвідом. Вироблені шляхом співпраці пропозиції та рекомендації будуть в подальшому використовуватися в діяльності ЦМП.

В такому форматі День інноваційної освіти в КНЕУ відбувся вперше. Його проведенню передувала тривала робота з вивчення та апробації в навчальному процесі ЦМП сучасних освітніх методик та технологій, котрі, як свідчить світовий досвід, ефективно використовуються в бізнес-освіті.

Ще у 2008 році, відразу після затвердження інноваційної стратегії розвитку КНЕУ, в Центрі магістерської підготовки розпочалася діяльність щодо її реалізації:

- Першим кроком на цьому шляху було проведення засідання секції "Андрогогіка: використання інноваційних технологій (досвід ЦМП)" науково-методичної конференції викладачів КНЕУ, де було проаналізовано напрацьований викладачами ЦМП досвід.

- З новітніми методами організації навчального процесу на основі використання web 2.0. сервісів, ігрових методик і компетентнісного підходу. З досвідом їх застосування у МДІМВ (Росія) викладачі ознайомилися на тренінгу-семінарі "Методи організації навчального процесу в епоху інтернету". Він був проведений у ЦМП 14.11.2008 головним розробником стратегії інноваційного розвитку МДІМВ, директором Центру Інтернет-політики Дмитром Песковим (котрий в теперішній час реалізує у "Сколково" концепцію створення університету майбутнього - "Метавер", з основними принципами якої були ознайомлені наші викладачі). Закономірним результатом проведеного семінару-тренінгу стала практична реалізація заходів щодо вивчення та запровадження сучасних методів організації навчального процесу, аналіз інтернет-політики ЦМП КНЕУ та створення гул-групи "Інноваційні викладачі ЦМП КНЕУ" з метою обміну інформацією і розповсюдження досвіду у викладацькому середовищі.

- У 2009 році на загальноуніверситетській конференції "Тренінгові технології як засіб формування знанневих та практичних компетенцій: досвід факультетів і кафедр" група викладачів-інноваторів на чолі з директором

ЦМП проф. Поручником А.М. поділилася досвідом використання тренінгових технологій в ЦМП та презентувала інноваційний продукт "Міждисциплінарну систему візуалізації знань".

- З 2009 року в Центрі магістерської підготовки запроваджено соціально-психологічний тренінг "Розвиток особистісних якостей менеджера". У 2009 та 2010 рр. ініціативна група викладачів ЦМП двічі брала участь у фестивалі практичної психології та тренінгових програм, що дало можливість збагатити програму соціально-психологічного тренінгу найновітнішими методиками та тренінговими технологіями у цій галузі.

- Проведений влітку 2009 р. для викладачів ЦМП дводенний тренінг по розвитку пам'яті та ораторської майстерності надав можливість його учасникам вдосконалити свої ораторські навички, оволодіти прийомами спілкування з "важкою аудиторією" та ознайомитися з методикою швидкого запам'ятовування великих обсягів інформації.

- На основі попередньо напрацьованого матеріалу в 2009-2010 рр. в ЦМП розпочалося формування власної серії видань для бізнес-освіти "MBA-studio", а саме: навчально-мето-

дичні комплекси для магістерських програм ЦМП, практикуми та інша навчальна література.

Отже, запроваджені в Центрі магістерської підготовки заходи, протягом всього зазначено-

го періоду сприяли вдосконаленню навчального процесу: поступовому переведенню лекцій в активний дидактичний формат та активізації процесу використання інноваційних методик та навчальних технологій (кейс-методів; ділових ігор; тренінгів; прийомів "мозкового штурму" тощо). Це дало змогу залучити студентів до творчого спілкування в аудиторії, навчити працювати в команді, підвищити ефективність сприйняття матеріалу та набути інших навичок.

Відкриваючи EID, заступник директора ЦМП доц. Кулага І.В. відзначила, що в Центрі магістерської підготовки тренінгові технології набули широкого використання при викладанні дисциплін професійної підготовки на програмах "Магістр бізнес адміністрування", "Менеджмент підприємницької діяльності", "Управління міжнародним бізнесом". В останній час все частіше практикується проведення міждисциплінарних тренінгів, що дає змогу студентам систематизувати отримані з різних дисциплін знання та набуті практичних навичок та професійних компетенцій.

Саме тому, розглядаючи бізнес-тренінги як важливу складову сучасних інтенсивних технологій навчання в бізнес-освіті, Education innovation day "Сучасні навчальні методики і технології у бізнес-освіті" було вирішено розпочати з майстер-класу по міждисциплінарному тренінгу на основі бізнес-симуляції викладача-інноватора, доцента кафедри стратегії підприємств Баницькова Петра Гавриловича.

Розпочинаючи свій майстер-клас, Петро Гаврилович зазначив, що підготовка фахівців з економіки за напрямком "Економіка і підприємництво" в ЦМП має певні специфічні особливості. Одна з причин, що обумовлює специфіку навчання, є висока ступінь диференціації знань, умінь та практичних навичок абітурієнтів та, відповідно, студентів першого курсу. Серед слухачів однієї групи можуть бути як випускники КНЕУ, так і особи, що не мають базової економічної освіти. Їх поєднують набуті навички у професійній діяльності та намагання оволодіти сучасними інструментами економічного управління підприємствами. Ці обставини враховуються при викладанні таких базових дисциплін, як мікро- та макроекономіка, економіка підприємства. Студенти отримують певні компетенції, але в межах тих дисциплін, які вони вивчали.

Проте, існуючий формат їх вивчення не дозволяє студентам отримати цілісне, комплексне уявлення про те, як функціонує економічна організація в сучасних умовах. Практичний досвід роботи слухачів не вирішує цієї пробле-

ми, тому що посади, які вони зазвичай обіймають, не дають їм доступу до всієї інформації, якою володіють власники або топ-менеджери.

Тому дуже важливим у навчальному процесі є створення умов для системної інтеграції набутих компетенцій за різними дисциплінами. Найбільш придатним для досягнення цієї мети засобом є впровадження міждисциплінарного тренінгу.

Мета міждисциплінарного тренінгу - допомогти студентам засвоїти методику і відповідний інструментарій процесного підходу до загально-економічного управління підприємством та отримати через це досвід

системної інтеграції набутих компетенцій.

У процесі досягнення зазначеної мети вирішуються такі завдання:

- оволодіння базовими категоріями та поняттями процесного управління підприємством;
- уміння формувати комплексну бізнес-модель підприємства;
- формування практичних навичок з управління такими бізнес-процесами, як "Логістика", "Виробництво", "Маркетинг", "Фінанси" та зв'язаними з ними підпроцесами;
- набуття досвіду виконання аналітичних функцій в управлінні підприємством;
- отримання досвіду командної роботи в процесі прийняття управлінських рішень;
- оволодіння методикою узагальнення результатів діяльності підприємств, культурою і технікою проведення презентації.

Основа для вирішення вказаних завдань складають ті ситуації, які передбачені сценарієм ділової гри. Оскільки тренінг передбачає обґрунтування як стратегічних, так і тактичних рішень протягом всього тренінгового періоду, то виникає ефект набуття найважливіших компетенцій в їх комплексному поєднанні. Це робить даний міждисциплінарний тренінг дуже корисним для студентів, які мають різноманітну базову вищу освіту та різний рівень практичного досвіду. Після його проведення студенти в однаковому ступені готові сприймати матеріали спеціальних дисциплін різних магістерських програм, оскільки базовий комплекс компетенцій в них вже сформовано.

Відповідаючи на чисельні запитання учасників EID щодо ефективності використання міждисциплінарних тренінгів, Петро Гаврилович зазначив, що його важливою особливістю є гнучке налагоджування окремих модулів та часу проведення. Так, для студентів магістерських програм різного спрямування під час проведення тренінгу можна зробити наголос на різні його аспекти (логістика, маркетинг, фінанси, інвестиції, управлінський та фінансовий облік), крім того спільна робота тренінгової групи для досягнення кінцевої мети за умови організаційної підтримки з боку викладача-тренера створює необхідні умови для набуття поведінкових компетенцій. Ще одним із позитивних аспектів тренінгу слід вважати розвиток навичок презентації результатів дій команди. Саме у цій сфері проявля-

Проводить майстер-клас "Практика використання тренінгових технологій", доцент Баницьков П.Г.

Проводить майстер-клас "Практика використання тренінгових технологій", доцент Вакуленко А.В.

ються та закріплюються аналітичні та ораторські здібності студентів.

На майстер-класі було розглянуто процес організації та оцінювання тренінгу, а також наочно продемонстровано, як здійснюється та частина тренінгової роботи, що відбувається у дистанційному режимі в системі WebCT.

До початку ігрових дій студенти на основі ознайомлення із методичними матеріалами ділової гри на першому аудиторному занятті обирають стратегію діяльності та розвитку підприємства. Це відбувається шляхом обговорення можливих стратегічних альтернатив у командах. Прийнята загальна та функціональні стратегії з коротким їх обґрунтуванням відображаються у матеріалах презентації.

Далі, після формування стратегії студенти визначають комплекс тактичних рішень на кожний ігровий період. Короткий аналіз та відповідні міркування щодо обґрунтування рішень здійснюються у кожному ігровому періоді.

Напередодні презентації фінальних результатів студенти у командах узагальнюють підсумки гри, визначають, що було досягнуто, за рахунок яких рішень власної команди та команд-конкурентів. Заключним аспектом звіту повинна бути прогнозна оцінка перспектив розвитку тренінгового підприємства у майбутньому.

Отже, використання міждисциплінарного тренінгу дає можливість випускникам отримати не тільки потрібні знання та уміння, але й сформувати систему професійних компетенцій, які дозволять їм успішно виконувати функції економічного управління в сучасних компаніях і мати певні конкурентні переваги на ринку праці України.

Майстер-клас доцента кафедри менеджменту Вакуленко Алли Вікторівни розпочався з формулювання принципів роботи зі студентами ЦМП:

- Принцип перший: використання дискусійного стилю спілкування викладача в аудиторії через постійний взаємний обмін інформацією із слухачами (досвідом, напрацюваннями, теоретичними розробками) з метою вибудовування взаємного процесу навчання слухача і викладача;
- Принцип другий: орієнтація на залучення власного досвіду слухачів для конкретизації теоретичних положень дисципліни;
- Принцип третій: розгляд теоретичних положень дисципліни під час лекцій на ма-

Відкриває засідання круглого столу доповіддю "Сучасні підходи до оцінювання тренінгового навчання", професор Панченко Є.Г.

- кейс або практичне завдання по даному блоку (15- 20хв.);
- підведення підсумків - 5 хв.

Крім того, було акцентовано увагу на необхідності застосування в навчальному процесі ряду інноваційних інструментів, які дозволяють отримати максимальний навчальний ефект з точки зору активізації слухачів та засвоєння основних положень дисципліни. Усі вони орієнтовані не на механічне запам'ятовування інформації, а спонукають до мислення, аналізування, критичного зіставлення інформації в заданому контексті на базі використання розглянутих теоретичних положень. Серед таких інструментів було зазначено наступні:

- застосування синемології для спонукання асоціативного мислення;
- періодичне виконання завдань загального характеру або надання цікавої інформації стосовно управління бізнесом з метою утримання уваги учасників;
- проведення економічної бізнес-симуляції у міжсесійний період та на практичних заняттях, в межах якої слухачі мають можливість приймати реальні рішення, керуючи компаніями на віртуальному ринку, і отримувати

взаємодії зі слухачами в середовищі бізнес-освіти:

- традиційний виклад матеріалу в форматі "лекції - практичні" - не є ефективним;
- прагнення передати слухачам максимальний обсяг знань, сподіваючись, що в майбутньому вони знадобляться, не може враховувати безмежну кількість варіантів контексту, а, відтак, цінність такого "інформаційного наповнення" є мінімальною; важливіше розуміти і знати, які рішення слід приймати для досягнення бажаного результату, відштовхуючись від базових теоретичних положень дисципліни;
- знання моделей, підходів, алгоритмів розрахунку не гарантує формування компетенцій, пов'язаних із прийняттям ефективних рішень у ситуації невизначеності;
- знання і досвід, отримані в контексті недалекого минулого, - не працюють; відтак, завжди існує велика вірогідність того, що в аудиторії є фахівці, твердження якого може суттєво вплинути на вірне сприйняття наведеного прикладу;
- алгоритми успіху, знайдені за межами практики кожної людини або бізнесу, стають малоефективними;
- роль викладача в "дорослій" аудиторії - не дати "правильні відповіді" на запитання, що виникають в окремих сферах діяльності (тому, що їх просто не існує), а спонукати слухачів до формулювання "правильних запитань", встановлюючи "правильні орієнтири" в своїй предметній області;
- головний орієнтир - "навчання на основі вирішення проблем", необхідно відштовхуватись від існуючої проблеми і реальної практики, формуючи освітній ресурс, що допомагає людині думати, аналізувати і розвиватись.

Відповідаючи на чисельні запитання присутніх, Алла Вакуленко надала практичні поради колегам стосовно того, що не варто робити в бізнес-аудиторії:

- не варто надмірно покладатись на мультимедійні презентації, створюючи "шпаргалку" для власних потреб (противага - взагалі їх не використовувати);
- наводити абстрактні приклади, які не прив'язані до сучасних реалій бізнесу;
- відкидати сучасні можливості інтернет-технологій;
- не адаптувати методичні матеріали навчальних дисциплін до потреб бізнес-аудиторії;
- планувати власну роботу, відштовхуючись від існуючих обмежень системи.

Обидва майстер-класи викликали значний інтерес серед викладачів-учасників EID, обговорення тривало навіть під час перерви.

Оскільки результативність будь-якого із зазначених різновидів тренінгів вимірюється кількісними та якісними параметрами, засідання круглого столу було відкрито доповіддю професора кафедри міжнародного менеджменту, керівника магістерської програми "Бізнес-адміністрування" Панченка Євгена Григоровича: "Сучасні підходи до оцінювання тренінгового навчання", яка викликала надзвичайний інтерес.

В узагальненому вигляді технологія проведення ефективного тренінгу передбачає визначення тривалості та виокремлення етапів проведення тренінгу, виходячи з поставленої мети. Перший етап (стратегічний), як правило,

передбачає постановку задачі, узгодження цілей, формування пакету завдань та стандартизацію вимог до результатів. Робота на другому (технологічному) етапі спрямована на розв'язання питань, зорієнтованих безпосередньо на досягнення поставленої мети. Третій (заклучний) етап передбачає отримання конкретного результату, що залежно від поставленої мети може являти собою стратегічний план, побудовану модель дій або конкретний проект.

Відповідно, розглядаючи сучасні підходи до оцінювання тренінгового навчання, професор Панченко привернув увагу до наступних аспектів оцінювання:

- з боку студентів здійснюється кар'єрно-прагматична оцінка;
- з боку викладачів - педагогічно-дослідницька, в якій враховуються наступні складові: підготовча робота (оцінка звіту); командна робота та індивідуальний внесок кожного учасника, оцінка вміння поєднувати теорію і практику та результативність тренінгу (оцінка звіту);
- з боку навчального закладу - рейтингово-конкурсна.

В кінцевому підсумку, результативність тренінгового навчання вимірюється якісними параметрами, що втілюються у набутих у процесі тренінгової діяльності компетенціях, відповідно до сучасних професійних вимог фахівця з боку ринку праці, економіки та бізнесу, а також стандартів системи освіти. Отже, основною особливістю бізнес-тренінгів є їх спрямованість на формування досвіду поведінки фахівця в середовищі професійної діяльності, їх зорієнтованість на досягнення конкретних результатів.

Оскільки значне поширення тренінгових технологій та їх висока результативність вимагають прискіпливої уваги до створення науково обґрунтованих умов, їх доцільного використання в навчальному процесі, за результатами EID в центрі магістерської підготовки були розроблені наступні пропозиції щодо вдосконалення тренінгової діяльності:

- використання тренінгів у якості основного елементу викладання професійно-орієнтованих дисциплін;
 - більш широке впровадження у навчальний процес міждисциплінарних комплексних тренінгів;
 - розширення часових рамок тренінгового процесу;
 - вдосконалення критеріїв оцінки тренінгових занять: якість тренінгів; кількісні параметри; технології проведення; результативність тренінгу;
 - використання при викладанні як базових, так і професійно-орієнтованих дисциплін, напрацьованого в ЦМП арсеналу інноваційних методик та навчальних технологій, таких як кейс-методи, ділові ігри, тренінги, прийоми "мозкового штурму" тощо;
 - поєднання дисциплін базової та професійної підготовки на основі системи управління знаннями з подальшим широким використанням даної системи в тренінговій діяльності;
 - вдосконалення технічної бази, що забезпечує проведення тренінгів.
- Замість підсумку наведу декілька відгуків учасників EID з анкет зворотного зв'язку:
- "Надзвичайно цікавий досвід колег-однодумців! Вражає ентузіазм викладачів-інноваторів! Зустріч надихає на подальшу роботу!" (Назаренко О.А., доцент кафедри правового регулювання економіки);
 - "Чудова організація заходу! Дуже доброзичлива атмосфера! Розглянуто актуальні питання та отримано корисні поради!" (Нікітін А.В., доцент кафедри менеджменту банківської діяльності);
 - "Дуже вдячна! Пропоную організовувати спеціалізовані майстер-класи по інноваційних методиках навчання!" (Лаврененко В.В., доцент кафедри економіки підприємств);
 - "Дякую за корисну інформацію, творчу насагу та натхнення до новітніх інноваційних розробок! Пропоную проводити EID регулярно - двічі на рік!" (Гребешкова О.М., доцент кафедри стратегії підприємств);
 - "Цікаво! Сучасно! Корисно! Продовжувати цю роботу й в подальшому!" (Добровський В.М., професор кафедри обліку підприємницької діяльності).

**Ірина Кулага,
заступник директора ЦМП
з методичної роботи, доцент**

Учасники EID

теріалах кейсів або через виконання демонстраційних завдань, що наочно підтверджують певні закономірності та тенденції.

Розглядаючи логіку викладання дисципліни "Операційний менеджмент" на програмі "Бізнес-адміністрування", Алла Вакуленко наголосила, що вона будується через призму відповіді на запитання, що є актуальним для кожного бізнесу: як забезпечити стабільність у зростанні прибутків?

У процесі проведення майстер-класу було розглянуто макет побудови аудиторних занять з використанням сучасних форм та методів навчання:

- інтерактивна лекція, що включає міні-лекцію (15-20 хв.) та дискусію (наведено приклад застосування; залучення до дискусії, іноді свідомо провокуючи створення конфліктних ситуацій) - (10-15 хв.);

результати (економічні, фінансові тощо);

- організація відвідування сучасних підприємств та проведення зустрічей з вищим керівництвом провідних компаній, що функціонують на ринку України, з метою вивчення кращих практик управління "з перших вуст".

На майстер-класі було продемонстровано роботу з використанням прикладів відео, кейсів, практичних завдань, "цікавинок" та прикладу прийняття рішень в межах бізнес-симуляції. Значний інтерес учасників EID також викликав продемонстрований фото-звіт за результатами зустрічі слухачів програми "Бізнес-адміністрування" з керівництвом заводу "Леоні" (м.Стрий, Львівської обл. - виробництво бортових систем для автомобілів).

По завершенні майстер-класу Алла Вакуленко визначила особливості ефективної

УНІВЕРСИТЕТ ЗІ СТАЛИМИ ДЕМОКРАТИЧНИМИ ТРАДИЦІЯМИ

О.О. Русов (1847 - 1915 рр.) - визначний український вчений-статистик та етнограф, активний учасник українського культурного та політичного життя

У 2011 році виповнюється 105 років із дня заснування нашого університету. Він виник у лютому 1906 р. (набір студентів розпочався з середини серпня, а заняття - з початку вересня 1906 р.) на хвилі демократичної революції 1905 - 1907 рр., що призвела до значної лібералізації та демократизації суспільно-політичного життя в Російській імперії, включно з підвладними їй українськими землями. При цьому Київські вищі комерційні курси (таку назву початково мав наш університет) були приватним вищим навчальним закладом, що дозволяло зберігати більш демократичні умови для внутрішнього розвитку на них порівняно з рештою

Є.Є. Слуцький (1880 - 1947 рр.) - всесвітньовідомий вчений-економіст і математик, один із авторів теорії випадкових функцій. Протягом 1913 - 1926 рр. викладав у нашому університеті.

вищих навчальних закладів Києва того часу (Київського політехнічного інституту, Університету св. Володимира, Київської духовної академії), що зазнавали значно більшого контролю з боку відповідних відомств, у підпорядкуванні яких вони перебували.

Давалась взнаки і особа батька-засновника нашого вузу - Митрофан Вікторович Довнар-Запольський належав до ліберального крила київської професури, тож характеризувався демократичним ставленням як до професорсько-викладацького складу, так і до студентства, а щодо останнього - ця риса була посилена тим, що він у гімназичні роки зазнав переслідувань з боку влади за вивчення політичної літератури (був виключений з гімназії за зберігання забороненої літератури, і це на певний час закрило йому можливість для вступу до вищої школи) і тому лояльно ставився до опозиційних поглядів студентства, розуміючи, як ніхто інший, що це не привід перекривати молоді шляхи до здобуття вищої освіти.

То ж не дивно, що засновані 1906 р. Київські вищі комерційні курси стали чи не головним осередком опозиційно налаштованої молоді та й професорсько-викладацьких кадрів у місті. Саме у нашому навчальному закладі, навіть і після його реорганізації 1908 р. на Київський комерційний інститут і зрівняння 1912 р. у правах із рештою державних вузів працювало чимало осіб, що мали проблеми з владою через свої політичні переконання. Так, добре відомий своїм українофільством професор-статистик О.О. Русов працював у Комерційному інституті аж до своєї смерті 1915 р. Саме він був одним із натхненників створення в 1891 р. першої української політичної організації на підвладних Російській імперії українських землях - Братства тарасівців, а на початку XX ст. кількох українських політичних партій, зокрема і першої цілком національно орієнтованої Революційної української партії, одним із керівників якої він власне і був (разом із засновником українського націоналізму М. Міхновським), а у 1908 р. став засновником Товариства ук-

раїнських поступовців, що згодом стало фундаментом для заснування Української Центральної Ради.

Поряд із ним в інституті працював ще один проукраїнськи налаштований викладач доцент А.В. Корчак-Чепурковський, а також О.І. Ярошевич. Вони, як і О.О. Русов, підтримували розвиток національної самосвідомості

С.С. Остапенко

А.В. Корчак-Чепурковський (1857 - 1947 рр.) - визначний український лікар-епідеміолог, засновник соціальної гігієни, міністр охорони здоров'я в уряді Директорії УНР, першим з-поміж лікарів був обраний дійсним членом АН УРСР

мості у студентства інституту.

Позитивно ставився до українського питання й сам М.В. Довнар-Запольський, який займав лояльну позицію щодо української національної революції 1917 - 1921 рр., будучи національно свідомим представником ще одного не менш пригнобленого

народу Російської імперії, аніж український, білоруський (вітав створення Білоруської Народної Республіки та сприяв наладженню її співпраці з Українською Народною Республікою).

Наступні ректори Київського комерційного інституту (П.Р. Сльозкін та К.Г. Воблій) теж мали лояльність до національної української влади.

Варто згадати і всесвітньовідомого вченого-економіста та математика Є.Є. Слуцького, який через свою участь у політичному русі був виключений з Київського університету, мусив завершувати вищу освіту за кордоном, а після повернення з-за кордону не міг отримати роботи в жодному вузі Російської імперії. Але саме у Київському комерційному інституті у 1913 р. зміг отримати викладацьку посаду і працював аж до переходу в Москву, хоча і важко вести мову про його проукраїнські симпатії.

Натомість явно шовіністично налаштовані особи не уживались в демократичному середовищі Київського комерційного інституту. Зокрема, відомий своїми українофобськими поглядами та активною співпрацею з російською шовіністичною організацією "Союз російського народу" київський професор П.М. Ардашев на пропозицію викладати у Комерційному інституті відповів відмовою.

Аналогічно строкатістю відзначались і політичні погляди студентства Київського комерційного інституту, серед якого було чимало активних учасників різних національних та політичних рухів опозиційного до офіційного курсу Російської імперії спрямування, які не мали можливості поступити до інших вузів імперії, і Київський комерційний інститут став для них єдиним каналом здобуття вищої освіти.

Так, саме у нас свого часу здобували вищу освіту такі визначні діячі українських визвольних змагань 1917 - 1921 рр. як С.С. Остапенко та М.М. Ковалевський.

С.С. Остапенко навчався у Комерційному інституті в 1909 - 1913 рр., а після закордонного відрадянства почав викладати. З початком революції 1917 р. взяв активну участь в розбудові ук-

Ректор Сльозкін П.Р. (березень - грудень 1947 р.)

раїнської національної державності, зокрема, брав участь в розробці економічної складової Брестського мирного договору 1918 р. (будучи економічним радником у складі української делегації на переговорах у Брест-Литовську), з кінця 1918 р. був міністром торгівлі та промисловості в уряді Директорії УНР, а на початку 1919 р. став прем'єр-міністром в уряді Директорії УНР. На цій посаді одним з не багатьох українських політиків того часу проводив курс орієнтування на національні інтереси України, а також на інтеграцію до Європи і безком-

К.Г. Воблій (1876-1947) - визначний український економіст, академік, засновник економічної географії в Україні, з грудня 1917 р. по серпень 1919 р. - ректор Київського комерційного інституту, згодом - віце-президент АН УРСР

С.І. Березняк

промисну боротьбу з більшовиками. Протидія інших політичних лідерів та окупація України більшовицькими військами змусили Остапенка піти у відставку. Розстріляний в 1937 р.

М.М. Ковалевський навчався в Комерційному інституті в той самий час, що й С.С. Остапенко, був одним із засновників та керівників Української студентської громади - унікальної національної організації, що діяла в стінах Київського комерційного інституту в період столипінської реакції, коли за саму згадку назви "Україна" можна було зазнати кримінального переслідування. М.М. Ковалевський також належав до активних поборників розбудови незалежної української державності. У період українських визвольних змагань певний час був міністром продовольства (січень 1918 р.), а дещо згодом - міністром земельних справ і харчування в уряді Центральної Ради - Раді Міністрів УНР. Після поразки українських визвольних змагань 1917 - 1921 рр. емігрував і продовжив активну діяльність у справі боротьби за політичну незалежність України за кордоном.

Поряд із ними навчалось і ще чимало осіб, що відзначались яскраво вираженою проукраїнською політичною орієнтацією. Національно свідомі українська молодь групувалась навколо вже згаданого Українського студентського гурт-

О.П. Довженко (фото періоду навчання в Київському комерційному інституті)

ка, що був заснований у 1908 р. в стінах Київського комерційного інституту і проіснував до 1914 р. (коли його закрила влада). Одним із його активних членів, а певний період і головою був С.І. Березняк, який у 1917 р. став членом Української Центральної Ради - першого у новітній українській історії національного парламенту та був одним із небагатьох українських політичних діячів того часу, що розумів необхідність розбудови національних збройних сил. Цікаво, що в період свого навчання в Комерційному інституті він потрапив під вплив О.О. Русова і писав дипломну роботу під керівництвом останнього. Тож можна робити висновок, що Київський комерційний інститут виступав своєрідною кузницею кадрів для майбутніх борців за незалежність України, і значною мірою цьому сприяла ліберальна політика його керівництва та демократична налаштованість частини професорсько-викладацьких кадрів. До подібних студентів тяжили й інші, що вступили до інституту вже в період українських визвольних змагань, зокрема О.П. Довженко, В.Є. Свідзинський та ін.

Треба зазначити, що в Київському комерційному інституті активно діяли й національні об'єднання (різного роду земляцтва, товариства і т.п. студентські організації) не лише української частини студентства, а й представників інших етнічних громад, сама кількість яких в інституті за своєю чисельністю значно перевищувала їх процентну норму у решті вузів Києва та й Російської імперії загалом. Зокрема, порушення обов'язкової для вузів Російської імперії процентної норми на прийом євреїв призвело до того, що в інституті в окремі періоди (особливо в перші роки його існування) з-поміж студентства до 50 % становили представники єврейської національної громади, з-поміж яких було чимало відомих згодом осіб.

Станом на 1911 р. при Київському комерційному інституті діяло понад сорока студентських товариств, основна маса яких являла земляцтва, з-поміж яких були не лише організовані за регіональним принципом (катеринославське, чернігівське, одеське, полтавське, воронізьке, миколаївське, курське, костромське, орловське, самарське, смоленське, подільське, новозибківське земляцтва, гурток киян), а й за національним (Український гурток, Прибалтійське, Бессарабське, Північно-кавказьке та Кавказьке земляцтва, Каса взаємодопомоги вірмен, Гурток по вивченню єврейської культури, Товариство польської молоді, Наукове товариство студентів-грузин) принципом.

При розгляді національних студентських організацій, що

діяли при Київському комерційному інституті показовим є те, що вони засновувались саме з метою вивчення та популяризації відповідної національної культури, що було добре відомо керівництву вузу, яке затверджувало устав кожної студентської організації. Так, затверджений 6 травня 1912 р. радою інституту "Устав наукового гуртка студентів грузин" прямо зазначав, що метою цієї організації є "научное исследование социально-экономического положения Грузии". Схожу мету

С.Г. Ялі (1895 - 1938 р.)

І.Е. Бабель (1894 - 1940 рр.) - єврейський письменник

переслідував і Український гурток, що вбачав своїм ключовим завданням "содействовать развитию украинского национального самосознания".

Водночас, надаючи дозвіл на діяльність грузинського, польського, українського та інших національних студентських товариств, керівництво Київського комерційного інституту 20 жовтня 1908 р. відмовило у реєстрації "Общества великороссов", яке хотіли заснувати шовіністично налаштовані студенти інституту (при цьому відмова була мотивована формальним посиланням на те, що керівництво інституту не отримало писаної програми товариства). І водночас було дозволено заснування (а потім і підтри-

мувалась діяльність) "Українського гуртка" ("Українська студентська громада").

Зазначу, що й ці національні організації студентів Київського комерційного інституту мали у своїх рядах чимало активних діячів національного відродження відповідних етнічних спільнот. У першу чергу можна назвати чимало діячів єврейської культури, зокрема І. Бабель, С. Міхоелс, Н. Шифрин та ін.

Вчилися у нас й діячі інших національних рухів, а саме польського, грузинського, чеського, грецького та ін. Так, одним із студентів інституту був представник грецької громади з Маріупольщини С.Г. Ялі, що у 1920-х рр. став головним організатором національного відродження грецької меншини в радянській Україні, а у 1938 р. був репресований.

Проте в Київському комерційному інституті навчались не лише особи, що мали яскраво виражену національну позицію з відповідною політичною спрямованістю, але й особи космополітичних політичних поглядів, панівним з-поміж яких тоді був радикальний напрям марксизму. Особливо поширенню цієї течії в Російській імперії сприяло її традиційне відставання від провідних держав, що поєднувалось з суттєвим погіршенням життя абсолютної маси населення в зв'язку із триваючою Першою світовою війною. Дана обставина особливо позначилась на київському студентстві, оскільки більшість київських вузів восени 1915 р. мусила евакуюватись до Саратова або інших міст Російської імперії. Потрапляння на нове місце, де зосереджувалась значна маса біженців, призвело до ще більшої дорожнечі та додатково ускладнювала матеріальні умови і без того нелегкого студентського життя. Тож студентство було в своїй основній масі незадоволено урядовою політикою і таким чином виник особливо сприятливий ґрунт для поширення в студентському середовищі найрадикальніших політичних течій, провідною з-поміж яких став ортодоксальний марксизм. Так, з-поміж студентів київського комерційного інституту в період саратовської евакуації і дещо згодом фігурують такі особи, як К.Я. Бауман, К. Ворошилов, Л. Картвелішвілі та ін. На марксистські позиції перейшов і один із синів М.В. Довнар-Запольського Всеволод, який у 1919 р. загинув під час боїв у Києві (за офіційною версією - від тифу) і на честь якого названо одну з київських вулиць - честь, якої удостоївся 21-річний юнак, що не зробив жодного внеску у розвиток науки чи іншої сфери життя, і натомість жодним чином не вшановано ім'я його батька, що став засновником вищої економічної освіти в Україні та й одним із піонерів розвитку економічної історії. В наступному

Студент Київського комерційного інституту В.Ю. Свідзинський

році будемо відзначати 145-річчя із дня народження останнього і в цьому зв'язку цілком доречним є рішення керівництва нашого університету виправити цю кричущу несправедливість і надати гідне вшанувати пам'яті цього визначного вченого. Справа ця, безперечно, належить до розряду державних, оскільки жодна країна нині не уявляє свого подальшого розвитку без розбудови системи економічної освіти, та й науковий доробок М.В. Довнар-Запольського сам по собі заслуговує належного пошанування.

Можна також стверджувати, що на сучасному етапі наш університет, що займає провідні місця також і в справі розвитку студентського самоврядування та сприяння всебічному розвитку всіх груп студентства незалежно від етнічної, конфесійної чи іншої приналежності, цим са-

К.Я. Бауман (1892 - 1937 рр.) визначний радянський партійний і державний діяч. У 1912 - 1916 рр. навчався в Київському комерційному інституті. Репресований у 1937 р.

мим гідно продовжує традиції, започатковані на світанку його історії. Все це засвідчує спадковість традицій та безперервність нашої вже понад сторічної історії.

А.І. Чуткий (к.і.н., доц. кафедри історії та теорії господарства, директор Музею історії КНЕУ)

Студентське самоврядування на сторожі інтересів та прав студента

Конференція

САР обрала нового голову

СТУДЕНТСЬКА АКАДЕМІЧНА РАДА

У квітні пройшла Друга конференція студентів КНЕУ імені Вадима Гетьмана (нагадаємо, Перша установча конференція відбулася 23 березня 2010 року), у якій взяло участь понад 120 делегатів від усіх факультетів нашого університету, запрошені гості - представники студентського самоврядування Київського національного університету культури і мистецтв та Національного університету державної податкової служби України, голова профкому студентів та аспірантів Ольга Анатоліївна Чабанюк, проректор Тетяна Євгенівна Оболенська та заступник проректора Ірина Анатоліївна Балягіна.

Робота була результативною: протягом двох годин були розглянуті усі питання порядку денного. Було заслухано звіт екс-голови Студентської академічної ради університету Анастасії Свинчук та визнано роботу САР Університету задовільною, прийнято Кодекс честі студента КНЕУ (його текст можна переглянути на сайті САР - sarkneu.at.ua), Положення про діяльність Студентської академічної ради у новій редакції. Було нагороджено активістів САР почесними грамотами.

Найнапруженішим моментом стало обрання голови Студентської академічної ради університету. Нею стала студентка 2 курсу фінансово-економічного факультету Маріне Саркісян - член ініціативної групи зі створення САР та екс-заступник голови САР університету. Більшість делегатів висловило бажання бачити саме її на цій посаді. Основними положеннями програми новообраної голови САР є:

- розробка системи інноваційних модулів, яка б вплинула на зростання мотивації навчальної діяльності студентів, бажання самореалізації у навчанні;
- анкетування студентів щодо якості їх підготовки до семінарського заняття;

● дослідження та опрацювання питання про побудову навчання на 5 курсі;

● формування пакету інформації щодо вибіркових дисциплін;

● доопрацювання рейтингу індивідуального розвитку студента;

● другий Чемпіонат "Управлінські поєдинки: технологія перемоги";

● розвиток корпоративної культури;

● популяризація Кодексу честі студента та інші.

Слід зауважити, що над деякими з цих пунктів вже ведеться цілеспрямована робота. Проте це ще не повний та не остаточний перелік наших дій. Кожен може його доповнити.

Студентська академічна рада і надалі буде продовжувати працювати згідно з планом роботи і плідно співпрацювати з іншими структурними підрозділами університету.

Ми відкриті до ініціатив, ідей, творчого надбання, дружби, бажання бути потрібним і здатним! Результат залежить від кожного з нас!

**Заступник голови САР
Університету
Трофімов Павло**

Якість освіти - якість життя

КНЕУ не стоїть на місці, останнім часом відбулося чимало змін в навчальному процесі, запроваджено ряд сучасних інновацій, мали місце історичні події, серед яких хотілося б наголосити на отриманні статусу самоврядного (автономного) науково-дослідницького національного університету та створенні Студентської академічної ради. Друге новостворення особливо близьке мені, адже я завжди намагався долучитися до організації студентського життя в КНЕУ, керуючись принципом, що ми творчі свого майбутнього.

До виборчої конференції на факультеті ініціативною командою були проведені зустрічі зі студентами всіх курсів, а також проведена організаційна робота з приводу виборчої конференції, на якій були присутні 125 студентів із 86 груп факультету, що свідчить про високу зацікавленість студентів фінансово-економічного факультету в створенні Студентської академічної організації.

Мені, тоді студенту 4-го курсу, випала честь очолити Студентську академічну раду фінансово-економічного факультету на етапі її становлення. З того дня пройшло вже більше року, наша команда в своєму активі має здобутки в діяльності, однак були і труднощі, але про все по порядку.

Свою роботу САР факультету розпочала з налагодження зв'язків та знайомства з керівництвом та завідувачами кафедр факультету, приємним моментом стала підтримка діяльності Ради факультету. Трохи пізніше САР факультету увійшла до складу Вченої ради факультету і користується повагою та підтримкою з боку професорсько-викладацького складу факультету.

САР фінансово-економічного факультету з перших днів свого існування поставила собі за мету підтримку студентів, формування професійної свідомості та організацію студентського колективу.

У травні 2009-2010 (на 2-му тижні діяльності) навчального року САР факультету взяла активну участь в захисті прав студентів 4-го курсу університету: була проведена робота щодо зміни структури та складності білету з іноземної мови при вступі до магістратури, в ході якої було проведено ряд зустрічей з керівництвом, проаналізовано досвід інших університетів та запропоновано вирішення даної проблеми.

Не менш важливим завданням, яке перед собою поставила САР ФЕФ, є запровадження інновацій в навчальний процес. Зрозуміло, що втілювати в життя інноваційні методи навчання неможливо без відповідної матеріально-технічної бази, тому ми розпочали проект з ремонту необхідного технічного оснащення та забезпечення ним аудиторій 3-го навчального корпусу. Завдячуючи підтримці керівництва університету, ремонт був зроблений в 3-х лекційних аудиторіях, де були встановлені сучасні вікна, світильники, вимикачі та розетки, крім того розпочато процес створення спеціалізованих аудиторій для проведення семінарських занять, а саме зроблено ремонт в 4-х аудиторіях для практичних занять, розроблено рекомендації щодо їх оснащення та подальшого використання. Ми заклали фундамент процесу створення сучасних аудиторій в 3-му корпусі, маємо надію, що наступні покоління студентів підтримують цей проект.

Крім того, САР факультету актив-

но долучилася до розробки та прийняття Кодексу честі студента, з цією метою були проведені збори зі студентами всіх курсів, а також зустрічі із завідувачами кафедр, на яких ми ознайомили їх з проектами кодексів, обговорили можливість вдосконалення та внесення змін до існуючого проекту.

Під час сесії Рада факультету підтримувала своїх студентів і приймала участь в розгляді апеляційних справ. Біля деканату факультету створено інформаційний стенд САР ФЕФ, на якому студенти мають можливість ознайомитись зі складом Ради факультету, діяльністю комісії та актуальними новинами. Рада факультету створила інформаційний канал у формі Googlegroups, до якого приєдналися всі академічні групи. Новини САР факультету розлітаються по поштових скриньках всіх груп за допомогою одного натиснення кнопки.

З 1 вересня 2010-2011 навчального року САР фінансово-економічного факультету продовжила свою активну діяльність. Рада факультету брала участь в усіх урочистих подіях для першокурсників, виступаючи з вітальним словом, вже інтегрувала студентів 1-го курсу в навчальний процес і акцентувала увагу на місці САР в цьому процесі. САР ФЕФ як орган студентського самоврядування брала участь в заселенні студентів до гуртожитків.

Зі студентами 1-го курсу було проведено чимало цікавих зустрічей, на яких вони неодноразово мали можливість поспілкуватись з головою САР ФЕФ та отримати корисну інформацію. Зокрема такі зустрічі проходили в рамках курсу "Університетська освіта".

Крім того, Рада факультету долучилася і очолила процес супроводу та координації проекту співпраці з Е&У, забезпечуючи інформаційну підтримку та відбір учасників для програми "Університет Е&У". Результатом даної співпраці став ряд цікавих зустрічей-лекцій з практиками однієї з найкращих аудиторських компаній світу, крім того найкращим студентам програми була запропонована практика в Департаменті аудиту.

Потужним проектом став Перший в історії КНЕУ Чемпіонат "Управлінські поєдинки: технологія перемоги". Разом з досвідченими партнерами, серед яких Центр бізнес-стратегій "Перспектива", Ліга страхових організацій України, кафедра страхування фінансово-економічного факультету, центр працевлаштування КНЕУ "Перспектива", САР ФЕФ долучилася до організації 1-го управлінського чемпіонату ФЕФ, який проводився на основі всесвітньо відомої теорії В.К. Тарасова. Фінал управлінських поєдинків відбувся в чудовому Центрі культури і мистецтв КНЕУ ім. В.Гетьмана із залученням професійних тренерів та

членів журі - представників бізнес-структур. Деякі з компаній, до речі, після Чемпіонату зробили фіналістам позиції працевлаштування.

Зимова сесія виявилася не легкою для САР, адже тепер ми долучилися до розгляду справ щодо відрахування та переведення студентів факультету. В ході даної роботи Радою факультету проводились засідання спеціально створеної комісії з питань відрахування, зустрічі з керівництвом та студентами, які, на жаль, потрапили до списку на відрахування. При розгляді кожної справи ми намагались бути об'єктивними і у разі потреби захищати права студентів.

Чи не найважливішим аспектом нашої діяльності, як я вже зазначав, є сприяння формуванню професійної свідомості майбутніх фахівців. В рамках даного напрямку на фінансово-економічному факультеті був проведений тренінг "Університет майбутнього", в якому брали участь студенти і викладачі фінансово-економічного факультету з метою створення концепції розвитку нашого Університету, формування моделі "КНЕУ майбутнього".

Хотілося б подякувати всім, хто сприяв розвитку студентської академічної ради фінансово-економічного факультету, підтримував наші ідеї та проекти, давав можливість самореалізації та отримання найкращого досвіду. Ваша підтримка і віра в успіх наших дій багато для нас означає, ми щиро вдячні!

Також хочу побажати творчої наснаги та сил новій команді студентської академічної ради фінансово-економічного факультету. Протягом минулого року наша команда плідно попрацювала - заклала міцний фундамент перспективної організації. Друзі, переконаний, що ваша діяльність буде продовжувати приносити користь студентам та сприяти підвищенню якості освіти, адже якість освіти означає якість життя. Будуйте міцну, зразкову студентську академічну раду, бажаю вам успіхів і нових досягнень!

**З повагою,
голова Студентської академічної ради
Фінансово-економічного факультету
Мирослав Катона**

Готуємо майбутнє

Взаємодієкорисна зустріч

(Звіт про зустріч студентства із представниками Raiffeisen Bank Aval)

дацького складу: Ходакевич Сергій Іванович (КЕФ) - к.е.н., доцент та Матвійчук Андрій Вікторович (ФІСІТ) - д.е.н., професор.

Слід віддати належне представником Raiffeisen Bank Aval. Для зустрічі зі студентством було запрошено заступника головного ризик-менеджера Банку, директора департаменту ризиків Гуріну Наталію Олександрівну. В цікавому стилі студентам було представлено внутрішню політику щодо процесів мінімізації ризиків Банку, її тонкощі та основні складнощі.

Виступ студентської половини учасників став приємним сюрпризом для представників Банку. Свої доповіді підготували студенти КЕФ (Гаїна Юлія та Рибалка Павло), ФУПІМ (Величко Андрій, Михайлюк Тетяна, Кузьміна Тетяна) та ФІСІТ (Паламарчук Павло).

Якщо перед представниками банківської спеціальності було поставлено завдання ґрунтовного розкриття сутності та визначення перспектив впровадження плаваючої ставки по кредитах на банківському ринку України (що дотепер так і не отримала гідної підтримки серед основної частини банківських установ), то представники ФУПІМ зосередили свою увагу на безпосередній співпраці банку з клієнтурою як на одному з можливих дієвих механізмів мінімізації банківських ризиків.

Окремо слід відзначити вагомий пізнавальний внесок представників факультету інформаційних систем і технологій - було запропоновано дієвий механізм раннього попередження банкрутств українських підприємств, що являє собою складну інтелектуальну систему розпізнавання банківських ризиків на основі лінійних та нелінійних функцій.

Приємно, що зустріч носила дружній характер. І в цьому заслуга кожного з її учасників. Адже саме в такій атмосфері і народжуються нові ідеї, саме за таких обставин має місце ефективний пізнавальний процес і зав'язування нових зовнішніх зв'язків. А кожен студент отримує новий внутрішній імпульс для подальшої плідної праці.

Павло Рибалка, 4 курс. КЕФ

Ми і світ

Візит професора Університету Софія Антіполіс месьє Андре Буайє

З 18 по 21 квітня до Французько-Українського інституту менеджменту КНЕУ відбувся візит керівника спільної франко-української магістерської програми від університету Софія Антіполіс (м. Ніцца, Франція) професора Андре Буайє, під час якого були остаточно узгоджені деталі запуску магістерської програми M1, яка стартує з 1 вересня.

У рамках візиту 20 квітня 2011

була організована зустріч з професором для студентів КНЕУ. Під час бесіди зі студентами пан Буайє висвітлював особливості програми Майстер 1 "Науки управління", розповів про французьку методику викладання, принципи та механізм складання заліку з французьких дисциплін, систему оцінювання студентів та вимоги до зарахування на спільну магістерську програму.

Студентський бізнес-інкубатор звітував та вибирав

20 квітня відбулась звітно-виборча конференція Студентського бізнес-інкубатора. На даному заході був зроблений підсумок роботи організації протягом 2010-2011 навчальних років. Конференція стала яскравим оглядом роботи організації за минулий період, основними досягненнями якої було щорічне проведення конкурсів бізнес-планів серед молоді Києва. Проте дана конференція передбачала не лише звіт, але й обрання нового керівника СБІ.

Оскільки вся координаційна рада СБІ у складі голови Анни Семененко та її заступників Петра Галушка й Олек-

санда Фесака в цьому році закінчують університет, то найбільш актуальним стало питання щодо обрання нової голови організації. Після своєї доповіді Анна висунула кандидатуру студентки фінансово-економічного факультету Ірини Воловик, яка працювала у команді з Анною протягом двох років.

Ірина була одним з найактивніших членів СБІ, організовувала масу проєктів, наймасштабнішим з яких був Всеукраїнський проєкт "Конкурс бізнес-планів: Stand up! Start up!", який зайняв 5 місце за рейтингом молодіжного порталу Stud.News серед молодіжних проєктів Києва 2010 року. Представлений Іриною план мав досить оригінальний підхід щодо розвитку організації. Дівчина завзято відстоювала ідею нововведень в організаційну структуру СБІ, метою яких є покращення результативності діяльності організації та її вихід на більш новий та динамічний рівень. Серед пріоритетних підрозділів претендентка виділила наступні: управління проєктами, Fund Raising, PR та реклама, IT-відділ, Event-департамент.

Наголос був зроблений на тому, що головною метою діяльності СБІ як громадської організації, є не лише розвиток особистісних якостей студентів, а прискорення процесу створення нових бізнесів талановитими студентами КНЕУ. Логічним вирішенням цього основного напрямку СБІ є щорічне проведення конкурсу бізнес-планів, який виступає

єдальною платформою між молодіжними стартапами та інвесторами, які зацікавлені у даних проєктах.

Після такої презентації одногосно було вибрано головою Студентського бізнес-інкубатору Ірину Воловик.

Зважаючи на те, що ми навчаємось в престижному економічному вузі, то стратегічно важливим напрямом Ірина вважає пошук студентів з бізнес-ідеями, так як саме вони представляють вагому цінність для бізнес-інкубатора та університету, і проведення подальшої роботи з ними щодо написання бізнес-планів та пошуку інвесторів для якнайкращої реалізації нових проєктів.

Першим проєктом, який був впроваджений за ініціативи нової команди стала фінансово-освітня тренінг-гра "Wecanomy".

"Wecanomy" є реальним відображенням бізнес-середовища. Дана гра є моделлю життя людини, граючи в яку, ви можете побачити, куди приведуть ваші стратегії роботи з фінансами, які ви використовуєте в даний момент або плануєте використовувати. Гра допомагає всім охочим побачити своє життя під іншим кутом зору і замінити неефективні стратегії поведінки на ті, які приносять максимальний результат.

Захід проводиться щочетверга в аудиторії 023а.

Тож запрошуємо всіх небайдужих до свого фінансового стану взяти участь у грі!

Новий голові бажаємо успіхів у роботі, творчої наснаги та нових проривних ідей!

Замісник голови СБІ
Студентка 1 курсу, фек
Симоненко Галина

Це круто

Кубок СТУДБУМУ повернувся на юрфак

Цього року вшосте стіни Центру культури та мистецтв КНЕУ приймали студентський БУМ (Бенефіс університетської молоді). Творчий фестиваль вже став доброю традицією мистецького життя КНЕУ та об'єднав талановитих студентів усіх факультетів та двох коледжів КНЕУ.

Підготовка юридичного факультету відбувалася у короткий термін, адже на жеребкуванні нам дісталася перша дата - 23 березня, одразу після переможців минулого року. Саме це ще більше згуртувало, об'єднало, здружило студентів-активістів. Вони проводили разом майже весь вільний від навчання час: вони творили, знімали відео, тан-

цювали, співали, жартували, малювали декорації та, головне, підтримували один одного, стали дружною сім'єю ЮФ.

У день виступу юридичний факультет прийшли підтримати факультети-друзі не лише гучними оплесками, а й участю у флешмобі та підтримкою "Студентського кохання", яке було основною темою юристів. До речі, дружня атмосфера та підтримка усіма факультетами один одного цього року була дуже відчутною, щирою та приємною.

Студенти юридичного факультету зі сцени заряджали зал позитивом, посмішками та піднімали на танці. Хочеться відмітити величезний внесок, талант, витримку нашого ведмечка ЮФ - Дмитра Ходаківського, який згуртував не лише 77 осіб з юридичного факультету, а й всю сім'ю КНЕУ. Варто відмітити хореографічні постановки Дениса Суркова, Майї Хуцураулі та Анни Першиної. "Студентське кохання" на сцені втілили Катя Пугачова та Микола Беньковський. Не можна не відмітити й виконавців інших ролей Ігоря Горбача, Іллю Спешилова, Віталія Овсіюка, Дашу Мішіну, Артема Араке-

ляна, Аню Лукаш, Христину Литвин, Анжеліку Сизоненко. А без Ані Кириленко та Саші Олександрової ми б не мали таких солодких, яскравих та милих декорацій, костюмів та музичного оформлення.

Після довгих вагань Кубок СТУДБУМУ таки "пішов" на юридичний факультет, чим довів, що дружня атмосфера, взаємна підтримка та допомога, віра у власні сили, а, головне, кохання врятовують світ.

Макаренко А.В., асистент кафедри теорії та історії держави і права

До 105-річчя

Творча підготовка до ювілею

В цьому році нашому славетному навчальному закладу - флагману економічної освіти України - виповнюється 105 років. Дотримуючись вже складеної традиції, до цієї дати готується наступний проект - колективна збірка кращих творчих надбань різних авторів під назвою "Мереживо часу". Певний досвід реалізації подібних проектів накопичений під час підготовки до 95-ої та 100-ої річницям КНЕУ. Вони вийшли у світ під цікавими поетичними назвами "Багатобарвне літо" та "Вітрила натхнення". Це буде також збірка віршів та прози як колишніх, так й теперішніх студентів і викладачів.

У цей збірник увійдуть дослідницькі нариси про літературні імена, що золотими літерами вписані в історію університету впродовж його існування. Йдеться про таких відомих особистостей, як І. Бабель, О. Безименський, Д. Гофштейн, В. Елланський, А. Казка, О. Неприцький-Грановський, В. Свідзінський, М. Ушаков. До складу збірки включено твори теперішніх викладачів Т. Блудової, Л. Бондарчук, Т. Гусак, Т. Куценко, Д. Лавриненка, Д. Лук'яненко, В. Нелепа, А. Романової, І. Шатарської, М. Хорунжого та інших, а також студентів різних курсів з усіх факультетів.

За час існування університету в ньому навчалися та й сьогодні набувають знань із різних спеціальностей у галузі економіки багато студентів, які вже увійшли та обов'язково увійдуть в історію як талановиті, неординарні творчі особистості. Серед них відомий письменник та кінорежисер Олександр Довженко. Одна з його кінострічок - "Земля" в 1958 році на Брюссельському кінофестивалі (в межах Міжнародної виставки) була названа в числі дванадцяти кращих стрічок усіх часів і народів. Його ім'я носить Київська кіностудія художніх фільмів. У Москві, Рамінках, Києві, Одесі та в Новій Каховці є вулиці імені О. Довженка.

З 1912 по 1926 роки в нашому навчальному закладі (на той час Київському комерційному інституті) викладав професор Євген Слуцький, який зробив великий внесок у розвиток економічної науки. Потім плідно працював в Центральному статистичному управлінні, з 1934 року викладав в Московському університеті, а з 1938 року займався науковими дослідженнями в Математичному інституті АН СРСР. Однак мало хто знає, що ця видатна особистість створила кілька збірок віршів, він писав п'єси та поеми, перекладав найвідоміших поетів свого часу — С. Георга, М. Рільке, Р. Тагора, що свідчить не тільки про поетичну майстерність, але й про його багатий внутрішній світ. На жаль, вони так й не були опубліковані.

З 1913 по 1917 роки в інституті також навчався, одночасно працюючи в газеті "Рада" та журналі "Світло", й Павло Тичина - відомий український поет, вчений та державний діяч, Герой соціалістичної праці, автор таких чудових поетичних збірок як "Сонячні кларнети", "Замість сонетів і октав", "В космічному оркестрі" та ін.

Значна частина матеріалів до колективної збірки надійшла від теперішніх студентів університету. Близько

п'ятдесяті молодих авторів надали цікаві вірші, есе, оповідання. Цей факт свідчить про підвищений інтерес майбутніх економістів до власної творчості, їхнього захоплення поезією та прозою. Творчі здібності молоді протягом п'яти років виявляли викладачі, які особисто небайдужі до творчості, під час занять з різних дисциплін, проведення літературних конкурсів, індивідуального спілкування. Сьогодні в числі студентів, що впевнено продовжують творчі традиції минулих поколінь, можна назвати Арину Кістюк, Аню Коротку, Валю Кричук, Катерину Кропив'янську, Олену Лоскуєву, Марію Євтушенко, Сервера Садикова, Анастасію Фурса, Марину Шкляр та ін. Обкладинки та ілюстративні малюнки виконують студентки факультету МЕІМ сестри Олена та Тетяна Блудови.

Доля всіх співавторів в різні часи була пов'язана з історією університету від його заснування в 1906 році до теперішнього часу. Перегортаючи сторінки збірника та порівнюючи зміст творів авторів різних історичних епох, доходи висновку, що їх цікавили практично ті самі життєві проблеми, думки, почуття, емоції, переживання, які й сьогодні притаманні молоді. До них належать, насамперед, загальнолюдські проблеми та інтереси. Саме осмислення визначальних морально-етичних та естетичних понять і категорій крізь призму власного світосприйняття — ось що підкупає під час знайомства з матеріалами збірки. Творчі надбання авторів свідчать про їхню любов до Батьківщини, неординарне бачення минулого та сучасності, вміння передати власні почуття і думки поетичним художнім словом.

Колектив укладачів збірника — Т.В. Блудова, Д.Г. Лук'яненко, Т.В. Прокопчук, Г.М. Романова, О. Хохун та упорядник Л.Й. Рінгіс, сподіваються, що книга "Мереживо часу" знайде відгук читачів. Закликаємо всіх, хто цікавиться літературною творчістю, не пропустити таку можливість та ознайомитися зі змістом цього видання, що незабаром вийде у світ. Нових молодих талантів, якими завжди багата Україна, запрошуємо в майбутньому приєднатися до співпраці.

Євген Трусов, доцент кафедри політології та соціології, кандидат історичних наук, один з укладачів збірки "Мереживо часу"

Про сучасного читача

Текст, що чимось тебе зачепив, треба читати двічі. Перший раз - свідомо віддавши у владу автора. Це допоможе краще збагнути, відчутти задоволення від самого процесу читання. Автор завжди розраховує на такого читача, про такого мріє. Вдруге текст потрібно читати прискіпливо, можна навіть поставити під сумнів головну думку, але важливо не чіплятися до дріб'язків, до другорядного. Варто сказати, що прискіпливість - від самолюбства, взагалі - від усього, чого в собі треба соромитися.

Колись студентство надовірило читало Гегеля, Канта, Ніцше, Бруно, їхніх послідовників та пропагандистів. Існує навіть відомий вислів: "Що йому книга остання скаже, то йому й на душу ляже". Але варто

сказати, що надпридирливе читання мало свої негативні наслідки в історії. Наприклад, Кейнсу в працях не вистачало переконливих аргументів, і тому він заперечував досить очевидні речі як у науці, так і у господарському житті. "Що ви вірите тим, хто пише, що гроші всього-на-всього обслуговують виробництво і що тільки в цьому випадку вони - гроші! Сміливо стимулюйте попит, а вже він потягне за собою виробництво". Уряди багатьох західних країн протягом багатьох років друкували порожні гроші і роздавали їх "усім охочим". Але згодом лише збагнули цю помилку, адже гроші лише тоді гроші, коли вони чимось забезпечені.

Сучасний читач особливий. Саме завдяки якійсній літературі він отримує дотик до

душі серед багатьох втрачених цінностей. Особливо останнім часом сильно сколихнула суспільство та літературне середовище творчість Ліни Костенко. Увага масового читача до книги показує, наскільки згодні люди за культурним продуктом. "Нас так затуркали! Хіба ж деградованому суспільству потрібна література? Та під час зустрічей я побачила дивовижних людей і так багато молоді, в якій загострена позитивна енергетика", - захоплено ділилась враженнями поетеса після зустрічі з читачами. Своєю творчістю Ліна Костенко торкається серцець читачів. Сила її слова у чистоті і чесності. Мабуть, такими вона хоче бачити нас всіх, безкомпромісними і поряд-

ними, бо доля України - це доля кожного з нас.

Я цілком підтримую думку видатної поетеси про те, що якщо ми переживатимемо якісь дуже красиві речі, ми будемо сильніші, ми випромінюватимемо самодостатність свого сприйняття зовсім інакшого світу... Коли ти людям адресуєш добро, щось красиве в сприйнятті світу, вони тобі теж відплачують тим же. Давайте обмінємося цією позитивною, красивою енергетикою — і саме цим ми будемо сильніші.

Ольга Криворучко,
студентка 1 курсу ФЕтаУ

Ювілеї

З великою любов'ю та від щирого серця!

6 травня Лідія Петрівна Кохан відсвяткувала прекрасний ювілей!

Старший лаборант кафедри обліку в кредитних і бюджетних установах та економічного аналізу, ветеран обліково-економічного факультету, рідна людина для членів кафедри, ветеран праці, неодноразово нагороджена грамотами та цінними подарунками, яка уже понад 46 років йде освітянським шляхом. Мудра, працелюбна, чуйна людина, чарівна, по-справжньому молода душею жінка, неймовірно ніжна мама та бабуса.

Народилась Лідія Петрівна на Полтавщині. Протягом всього життя зберігає любов і шану до своїх батьків. Доросле життя розпочалося у Києві. Його Лідія Петрівна пов'язала із КНЕУ. Наполеглива праця і друзі йшли з нею тут пліч о пліч усе життя. З

далеких 60-х років однією стежинкою щоранку прямує вона з дому до рідного університету.

Лідія Петрівна не перестає захоплювати оточуючих невичерпною енергією, миттєвим баченням проблем кафедри, вмінням любити людей.

Наша ювілярка має особливий хист пам'ятати важливі дати кожного. Вона є своєрідною енциклопедією життя факультету.

Дотепна, весела, щира, доброзичлива, завжди усміхнена, сповнена оптимізму. Вона слугує для нас прикладом віри в добро.

Ювілей для Вас не фініш, а старт подальшої зрілості. Вашої енергії, мудрості, сили, креативності вистачить ще на багато-багато років.

Міцного здоров'я Вам, миру і злагоди, родинного затишку і спокою, добробуту і процвітання.

Божого Вам Благословення!

З повагою, колектив кафедри обліку в кредитних і бюджетних установах та економічного аналізу

З прекрасним ювілеєм!

Ніна Федотівна Кривич працює у нашому університеті недавно, проте вже встигла завоювати авторитет серед колег.

Вона наполеглива, цілеспрямована, працездатна й відповідальна. Особливою рисою Ніни Федотівни є хороше почуття гумору. Вона зрозуміє й підтримає, порадить.

Студенти люблять і поважають Ніну Федотівну як хорошу наставницю, талановитого педагога, доброзичливу людину.

Ніна Федотівна - знавець своєї справи, її заняття відзначаються неординарністю. Вона досвідчений педагог, ерудована людина, цікавиться творчістю сучасних українських письменників, є автором науково-популярних та наукових праць різнопланового характеру.

Сім'я для Ніни Федотівни - це осередок любові й злагоди: люблячий чоловік та доньки.

Кафедра української мови та літератури щиро вітає Ніну Федотівну Кривич з ювілеєм. Бажаємо Вам, дорога колего, міцного здоров'я, людського щастя, успіхів і творчого натхнення. Нехай Господь віддячить Вам за доброту й щирість!

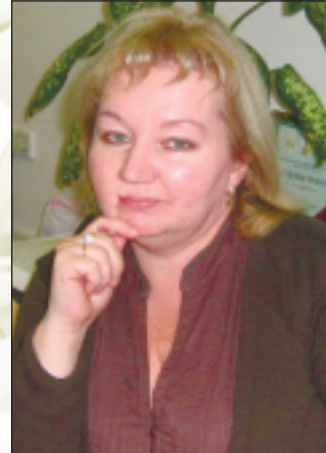
З повагою й любов'ю Ваші кафедри

У нашої колеги ювілей!

Щаслива людина, яка займається улюбленою справою... Це можна сказати про Людмилу Олексіївну Ласку — провідного бібліотекаря відділу комплектування бібліотеки. Вона у травні відзначила свій ювілей. Після закінчення у 1983 році Київського державного інституту культури Людмила Олексіївна приходить працювати до бібліотеки університету, де вона трудиться і дотепер, постійно виявляючи небайдужість до долі університетської книгозбірні, віддаючи улюбленій справі свої знання і часточку душі.

Нині, коли на календарі життя Людмили Олексіївни замайоріла ювілейна дата, ми хочемо щиро привітати колегу і висловити їй найпалкіші слова поваги та любові. Бажаємо, аби у всіх починаннях її вірними супутницями були удача та наснага, а поруч завжди були однодумці та вірні друзі. Нехай в її домі панують любов і достаток, тепло та затишок, здійсняться найзаповітніші мрії та сподівання. Нехай ніколи не полишає душу молодечий запал, а Господь Бог дарує їй міцне здоров'я, довгі та щасливі літа.

Колектив бібліотеки КНЕУ

Вітаємо

ОДА ВЕСНІ

Оду весні, оду життю читають трави і квіти, цвітуть дерева, вітер духмяний і свіжий, сонце ладіне і радісне. Цієї одухотвореної і світлої пори пощастило народитись нашим колегам і співробітникам. Прийміть, шановні, найщиріші, шановні, наші привітання. Нехай весна квітує у ваших серцях завжди!

У квітні відсвяткували ювілей:

Белокрилова Валентина Яківна, лаборант кафедри економіко-математичного моделювання;

Бортнікова Людмила Павлівна, доцент кафедри політичної економії факультетів УГТАМ;

Валєєв Кім Галямович, завідувач кафедри вищої математики ФІСІТ;

Гаптаренко Валентина Гнатівна, прибиральниця гуртожитку №4 студмістечка;

Ігнатів Володимир Петрович, завідувач кабінетом ГЦІС;

Каленюк Олександра Йосифівна, прибиральниця господарського відділу корпусу №8;

Кириленко Сергій Анатолійович, старший викладач кафедри аудиту;

Кучерук Ганна Михайлівна, завідувач камери схову гуртожитку №1 студмістечка;

Травневі ювіляри

Артамонова Олена Борисівна, старший викладач кафедри іноземних мов ФЕФ;

Артюхова Світлана Валентинівна, завідувач кабінетом ГЦІС;

Богославська Валентина Іванівна, охоронець служби охорони;

Дутчак Василь Миколайович, слюсар-сантехнік гуртожитку №3 студмістечка;

Кірис Олександр Олексійович, робітник високої кваліфікації гуртожитку №3 студмістечка;

Корнієнко Сергій Олександрович, старший викладач кафедри фізичного виховання;

Косян Ніна Михайлівна, старший лаборант кафедри банківської справи;

Кохан Лідія Петрівна, старший лаборант кафедри обліку в кредитних і бюджетних установах та економічного аналізу;

Кривич Ніна Федотівна, викладач кафедри української мови та літератури;

Кучерява Тетяна Олексіївна, доцент кафедри інформатики;
Лісова Зінаїда Василівна, прибиральниця господарського відділу корпусу №3;
Михальська Надія Петрівна, робітник високої кваліфікації ФСК "Економіст";
Мусієнко Василь Федорович, охоронець служби охорони;
Некрасова Інна Анатоліївна, гардеробниця ФСК "Економіст";
Оганджанов Сергій Миколайович, заст. директора з технічного забезпечення бібліотеки;
Остапенко Надія Іванівна, провідний бухгалтер бухгалтерії;
Отченаш Катерина Георгіївна, доцент кафедри міжнародних фінансів;
Панченко Лариса Федорівна, прибиральниця господарського відділу корпусу №2;
Піхур Раїса Павлівна, гардеробниця господарського відділу корпусу №5;
Решетнікова Ірина Леонідівна, професор кафедри маркетингу;
Цветкова Ніна Григорівна, заст. головного бухгалтера бухгалтерії;
Чудюк Надія Петрівна, прибиральниця господарського відділу корпусу №1;
Шевельов Анатолій Іванович, водій відділу автотранспорту;
Яровенко Валентина Юхимівна, старший викладач кафедри іноземних мов факультету УГТАМ.

Ласка Людмила Олексіївна, провідний бібліотекар бібліотеки;
Леванчук Світлана Володимирівна, помічник проректора ректорату;
Островська Ірина Григорівна, старший викладач кафедри німецької мови;
Пуховкіна Майя Федорівна, професор кафедри банківської справи;
Саханда Наталія Петрівна, завідувач НКП кафедри економіки агропромислових формувань;
Склярчук Галина Андріївна, прибиральниця корпусу по пр. Перемоги, 10;
Томкевич Василь Андрійович, робітник високої кваліфікації студмістечка;
Тополь Людмила Григорівна, прибиральниця господарського відділу корпусу №3;
Шатило Микола Володимирович, охоронець служби охорони;
Шинкарева Майя Нестерівна, прибиральниця господарського відділу корпусу №2;
Щербакова Наталія Андріївна, доцент кафедри аудиту.

Дорогами до прекрасного

Газета культурологічного клубу КНЕУ

Прекрасне не потребує доказів

ВОЛЬТЕР

22 травня — День пам'яті Великого Кобзаря

ОСТАННІЙ ШЛЯХ ТАРАСА В УКРАЇНУ

“Привітай же, моя ненько, моя Україно...”

Т. Шевченко

Страдницьке життя великого і геніального сина України Тараса Григоровича Шевченка завершилося в перший день, щойно розпочався його сорок восьмий відрізок.

То було десяте березня 1861 року. До речі, за православним календарем в цей день вшановується пам'ять святителя Тарасія, Патріарха Константинопольського, на честь якого і був названий при народженні Шевченко.

Розповідь про останній шлях Тараса Шевченка в рідний край розпочнемо ще з грудня 1845 року, коли був написаний знаменитий “Заповіт”. Багато хто із дослідників Тарасового життя не міг собі уявити, що в словах “як умру, то поховайте” мова йде про нього самого, про його власний заповіт. Адже Тарасові йшов лише тридцять другий рік, і його душа була переповнена творчими планами і художника, і поета, і прозаїка. Першочергово у його задумах було створення великої серії живописних творів і офортів про чудову українську природу і багату на героїчні події історію під загальною назвою “Мальовнича Україна”.

Саме з цієї мети в кінці 1845 року він відправився на благословенну Полтавщину, де мав багато добрих знайомих і друзів. Зима тоді видалася холодною. Полтава була занесена снігом і зустріла Шевченка добрячим морозом. Та, незважаючи на це, він одразу вирушив на поле Полтавської битви, бо квапився замальовувати Шведську могилу, по-

своєму розуміючи значимість такого історичного пейзажу. Там було масове захоронення шведських вояків після Полтавської битви 1709 року. Тарас бачив цю місцевість і раніше. Тут за малюванням його знайшов давній приятель, ліберально налаштований поміщик Степан Никифорович Самойлов, який знав про приїзд Тараса. Самойлов був власником села В'юнище, що знаходилося в Переяславському повіті. Тепер, завдяки новітнім перетворювачам природи, село покоїться на дні Канівського водосховища.

Щасливі приятелі швидко добралися з Полтави до В'юнищ, адже додому і коні бігли хутчіше. Тим більше, що там вже чекала вся гостинна родина Самойлових, і по-нашому, по-українському накритий стіл. А ще треба врахувати, що приятелі не бачились майже чотири місяці. Біля півмісяця прожив Шевченко в хлібосольних господарів у В'юнищах.

Наскільки для нього як поета був продуктивний цей час, можемо судити по датах написання ним своїх творів у селі В'юнищах: “І мертвим, і живим” - 14 грудня, “Холодний яр” - 17 грудня, “Давидові псалми” - 19 грудня, “Маленькій Мар'яні” - 20 грудня, “Минають дні, минають ночі” - 21 грудня, “Три літа” - 22 грудня. А твори ж які!

Ранком 24-го грудня Тарас Григорович відчув себе зле, застудився. В'юницький фельдшер установив невтішний діагноз - запалення легенів. Прийняли рішення негайно везти Тараса до Переяслава, де жив добре знайомий і Самойлову, і Шевченку повітовий лікар - Андрій Осипович Козачківський. Тарас Григорович познайомився з ним в Петербурзі: Андрій щойно закінчив медико-хірургічну академію, а Тарас вчився у Академії мистецтв. Козачківський до того вже закінчив Переяславську Духовну семінарію, а Шевченко вже був автором виданого “Кобзаря”, що мав великий успіх у молоді. По прибутті до Переяслава стан Тараса Григоровича був важкий, часом на грані втрати свідомості. Важка хвороба виявилася нетривалою, бо пацієнт ретельно виконував всі приписи лікаря. Родина Козачківського також оточила поета великою турботою, для нього була відведена окрема світла і затишна кімната. Господар і гість поринули в спогади про їхнє знайомство у місті на Неві, про пережиті роки та плани на майбутнє. А залишившись на самоті, Тарас забувся ще більше, як мало він встиг зробити для свого народу, що ж він йому скаже, коли може прийти та злодійка смерть, адже й зараз вона була майже поряд. За вікном грає справжня віхола, а рука потягнулася за олівцем, і на папір лягли перші рядки: “Як умру, то поховайте мене на могилі, серед степу широкого на Вкраїні милій...”

Настав ранок 25-го грудня, й Тарасові Григоровичу стало значно легше, та й як могло бути інакше православному чоловікові? Адже прийшло одне з головних християнських свят - свято Різдва Христового, коли весь хрещений люд вітається радісним словом: “Христос рождается, славімо його!”

А ввечері того святкового дня Шевченко покликав господаря і сказав: “Наберися, друже, терпіння і послухай, що я написав”, та й прочитав весь вірш, який пізніше був названий “Заповіт”.

Подальша розповідь тепер лише про останній шлях домовини з останками Великого Українця до місця перепоховання. Вже з самого ранку 10 березня (26 лютого за старим стилем) найсумніша для українського народу звістка почала розповсюджуватись із холодного Петербурга. Найкращі поетові друзі й приятелі, що були на той час в місті, того ж дня зібралися разом у Михайла Матвійовича Лазаревського та прийняли першочергову ухвалу - згідно із заповітом треба ховати Шевченка в Україні, а ще необхідно: встановити пам'ятник на його могилі, заснувати народну школу імені Шевченка, утримувати одного чи декількох стипендіатів у Київському та Харківському університетах, Одеському ліцеї та в Академії мистецтв у Петербурзі, якнайкраще видати його твори, призначити премію за найкращий його життєпис українською мовою та найкращий критичний огляд його творів, допомагати його рідним, щороку комусь із приятелів відвідувати його могилу.

Похорон відбувся 28-го лютого на Смоленському цвинтарі Петербурга. Цінний спогад про нього залишив російський письменник Микола Семенович Лесков, який вісім років прожив у Києві. Жалобні слова прощання з народним поетом звучали українською, російською та польською мовами. Вражають слова редактора журналу “Основа” В.Білозерського, сказані нашою рідною материнською мовою: “А поки що оддыхай, батьку, по твоїм життям тяжким, а нас, молодих, благослови на неустанну роботу для добра України та всього Світу!” Як згадував Микола Костомаров: “Смертний одр покійного поета не оточували ні рідні, ні дружина, ні діти. Одинокю була його смерть...” Дубова труна з тілом була покладена в свинцеву, адже було відомо, що навесні вона відправиться в Україну, а тимчасову могилу вирили за дзвіницею церкви Ікони

Смоленської Божої Матері, на тому місці, де Тарас любив робити свої замальовки.

Неспокійним був початок 1861 року. Всі чекали царського Маніфесту про земельну реформу, а його все не було. Навіть дозволу на перевезення домовини в Україну довелося чекати майже два місяці. Українська громада Петербурга, отримавши дозвіл, доручила супроводжувати нову жалобну процесію вірним Тарасовим друзям: відомому українському історичному Лазаревському Олександрові Матвійовичу та українському художнику Честахівському Григорію Миколайовичу.

26 квітня Шевченкові друзі знову зібралися на Смоленському цвинтарі. По завершенні панахиди домовину викопали й поставили на ресорні дроги. Для прощання з поетом відкрили віко домовини, присутні побачили, що тіло небіжчика повністю збереглося. Тяжку скорботну тишу порушив голос Пантелеймона Куліша: “Що ж це ти, батьку Тарасе, одіжджаєш на Вкраїну без червоної китайки, заслуги козацької? Чим же нижчий ти од козацьких лицарів? Ніюдин вільний козак не сходив з сего світу без сеї останньої честі”, і тут же він покрив труну китайкою, що перебувала на ній аж до останнього місяця спочинку Тараса. Так ховали на Україні нежонатих козаків.

Північна природа заплакала за любим усіма Кобзарем, у кінці квітня пішов мокрий сніг. Над розкритою могилою залишився дерев'яний хрест, який так простояв до 1991 року, бо за православним звичаєм двічі в одну могилу не ховають. Лише золотим рукам та старанню щирих українців - жителів Петербурга: уродженця Житомирщини Леоніда Колибаби та Бориса Бойченка родом із Миколаєва на місці першого захоронення була покладена гранітна брила, схожа на сльозу або серце з вибитим хрестом і написом:

“Поховайте та вставайте, кайдани порвіте...”

“Здесь 12 марта 1861 г. было первое захоронение

ВЕЛИКОГО ПОЭТА УКРАИНЫ

ТАРАСА ШЕВЧЕНКО”

Траурна процесія рушила через Васильєвський острів, Адміралтейську площу та Невський проспект аж до Миколаївського вокзалу. Тим часом ще 22-го квітня газета “Московские ведомости” інформувала москвичів, що процесія буде їхати через Москву і про це буде повідомлено додатково. Та ніякого повідомлення так і не було. Домовина з прахом Шевченка прибула до Москви залізницею 27-го квітня. Г.Честахівський так згадував про цей приїзд: “Учора увечері в шість часів підняли ми з станції нашого дужого батька Тараса і повезли по Цвітному, Страсному, Нікітському і Тверському бульварам і поставили його в маленькій церковці Св.Тихона на Арбатській площі. Люди, які йшли, мандрували за Кобзарем, більш усього було студентів, небагатсько охвицерів і чотири завзятих панночки...”, нині цієї церкви, де домовину залишали на всю ніч, вже немає, замість неї з 1933 року є станція метро “Арбатська”.

Далі шлях домовини пролягав поштовим трактом, везли її кінями через Серпухов, Тулу, Орел, Кромі, Дмитровськ, Севськ, Есмань, Глухів, Кролевець, Батури, Борзну, Ніжин, Носівку, Козелець, Бровари і Київ. По всьому маршруту сумної процесії люди виходили прощатися з народним поетом, а особливо на українській землі.

(Початок. Закінчення в наступному номері).

Борис Самбор, член клубу “Дорогами до прекрасного”, співробітник КІНГУ 1980 - 1983 років.

ОСТАННІЙ ШЛЯХ КОБЗАРЯ